

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

1 Vtrum per solam relaxationem cesset.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

quia sufficit vt vno nomine collectiuo, vel quasi collectiuo totus locus comprehendatur, vt singula Ecclesie, vel partes interdictae maneat, vt per se notum est; & ex vsu satis constat. An vero ante dicta Extrauag. requireretur hæc denunciatio; idem dicendum censetur, quod de interdicto generali, scilicet, absolute non fuisse necessariam: publicam vero notitiam delicti seu facti proportionatam interdicto semper fuisse requisitam propter eandem rationem, quæ hic applicari potest, cum aliis: per quas in tertio tomo ostendimus Ecclesiam non polli per delictum, vel factum occultum: est enim hie eadem proportionalis ratio.

DISPUTATIO XXXVIII.

De Relaxatione interdicti.

MNIA, quæ ad hanc disputationem pertinent, ad duo capita reuocari possunt. Primum est quædo, & quomodo necessaria sit hæc relaxatio, vt interdictum auferatur. Secundum est, quando illa est necessaria, quomodo, & à quo fieri debet.

SECTIO I.

Verum necessaria semper sit relaxatio, vel absolutio interdicti, vt illud cesset.

Nonnullum interdictum feritur, vt per se notum est. Vponimus in hac quæstione, interdictum non esse perpetuum, sed auferri posse seu cessare: inquirimus autem modum. Illud autem suppositum certissimum est, constatque satis ex vsu Ecclesie. Et ratio reddi potest, quia cum hæc censura sit spiritualis poena priuans nonnullis bonis pertinentibus ad spirituale commodum animarum, non expedit esse perpetuam, alioquin magis esset in destructionem, quam in utilitatem. Item, quia vt interdictum feritur per modum censuræ, vt recedatur à contumacia, & tunc ex generali ratione censuræ constat non posse esse perpetuam; vel feritur solum vt poena pro delicto commissio, & tunc vel feritur pro definito tempore, & sic constat non esse perpetuum, neque ultra illud tempus extendi: vel feritur indefinitè, & sine temporis limitatione: & hoc modo nunquam vt existimo, inuenietur in iure latum, nisi adiecta aliqua conditione, scilicet donec restituat, vel satisfaciatur, vel alia simili: per quam satis ostenditur, interdictum non ferri, vt perpetuo duret, sed vt tollatur impleta illa conditione: imò hoc ipso quod talis conditio ponitur, est signum, tale interdictum non tam esse positum in pœnam, quàm vt à contumacia recedatur. Quod si talis conditio expresse non apponeretur; vel in interdicto lato à iure, vel ab homine, virtute seu implicite esset subintelligenda, si causa interdicti est capax illius, id est, si habet, vt aiunt, tractum successuum, seu (quod idem est) si semper pendet in futurum; vt contingit, quando interdictum feritur; vt aliquid restitueretur, vel vt cesset vis illata Ecclesie, vel aliquid simile; si vero causa interdicti sit actio iam omnino præterita, saltim habebit subintellectam hanc conditionem, donec auferatur ab habente potestatem: quia nunquam feritur, nec ferri potest ea intentione, vt perpetuo duret.

Atque ex his intelligere licet, quid certum sit, quid ve dubium in quæstione proposita. Nam primo certum est, si contingat interdictum ferri pro delicto pure præterito absque vlla adiecta conditione, quæ pendeat ex voluntate eius, qui interdictum, &

Fr. Suarez tom. 5.

absque temporis limitatione: tunc tale interdictum auferri non posse, nisi per relaxationem superioris habentis potestatem. Probatur, quia tale interdictum est pura poena, & non est limitata ad certum tempus: ergo de se est indefinita, seu perpetua negatiue, id est de se non habens certum tempus: ergo non est vnde possit finire, aut tolli, nisi ex voluntate Superioris. Vnde non inuoluit aliam conditionem nisi illam, donec auferatur, vel vsque ad beneplacitum ferentis; sicut de suspensione in simili forma lata dicebamus. Hic autem modus interdicti ita simpliciter lati ob præteritum actum, nec à iure, neq; ab homine solet ferri, quantum mihi ex vsu, & ex experientia constat. Vnde propter hunc solum interdicti modum parum necessaria erit interdicti absolutio, seu relaxatio.

Secundo certum est, quando interdictum feritur vt pura poena pro peccato præterito, & pro tempore definito, vt feritur interdictum ab ingressu Ecclesie per mensem: tunc non est necessaria interdicti absolutio elapso illo tempore, sed ipso facto cessabit, sicut in simili diximus de suspensione. Est enim eadem ratio, arque ita idem in vtroque casu docent Doctores ibi citati, & Syluester verbo *Interdictum*, §. q. 9. & alij statim referendi. Et probatur, quia lex, aut sententia non plus operatur, quam verba eius significant: ergo verba limitantur ad certum tempus; pro illo interdicunt, & non pro vltiori tempore: ergo illo elapso, pro futuro tempore non erit necessaria absolutio. Quia vbi non est interdictum neque, absolutio necessaria est: pro illo autem vltiori tempore non fuit interdictum latum: ergo neque absolutio pro illo necessaria erit. Vnde aperte constat, aliter sentiendum esse, si agatur de ablatione talis interdicti ante elapsum illud tempus, pro quo latum est: sic enim auferri non potest absque relaxatione habentis potestatem; ob contrariam rationem: quia pro toto illo tempore lex, seu sententia operatur, cum verba eius id præ se ferant, & efficacia sint: ergo vt impediatur, seu tollatur talis effectus, necessaria est contraria voluntas habentis potestatem quæ tale interdictum relaxet.

Difficultas vero superest, quando interdictum feritur, vt recedatur à contumacia, vel sub hac conditione tacita, vel expressa, donec satisfaciatur, vel restituat, &c. an tunc necessaria sit absolutio, vel relaxatio interdicti. Multi enim censent non esse necessariam: nam si conditio non est impleta, interdictum non est tollendum, imò nec relaxari potest, cum duret contumacia, nisi forte per absolutam voluntatem eius, qui possit reuocare sententiam, aut in lege dispensare: si autem conditio est impleta, ipso facto cessat interdictum: quia ille terminus positus est in ipsa lege: ergo ultra illum non operatur, sicut dictum est, quando lex certam temporis durationem præscribit. Nam perinde esse videtur limitare durationem censuræ per expressum terminum temporis, vel per quàmcumque aliam æquiualentem conditionem. Atque ita sentiunt Glossæ fere in omnibus iuribus citatis disputatione præcedenti, sect. 1. nam vbi cumque iura ferunt interdictum cum illa, vel simili determinatione, donec satisfeceris, ait Glossa, impleta conditione interdictum esse sublatum absque alia relaxatione: & idem sentiunt ibi communiter interpretes, & specialiter Abbas in cap. Non est vobis de Sponsalibus, & in cap. vltimo de Matrimonio contracto contra interdictum Ecclesie, & tenet Syluest. *Interdictum*, §. q. 9. Couarr. in cap. Alma, part. 1. §. 11. n. 8. cum aliis supra relatis in simili quæstione de suspensione.

Hæc vero sententia quantumcumque probabilis sit propter Doctorum auctoritatem, nobis probari non potest. Nam in vniuersum censemus, nullam propriam censuram auferri, nisi per absolutio- nem, seu relaxationem eius, qui iurisdictionem ha-

Ddd 3

nisi per relaxationem, vel absolutio- nem. Prima conclusio.

Interdictum latum pro tempore definito, elapso eo tempore elapso. Secunda conclusio. Syluest.

Antea vero non nisi per relaxationem.

An interdictum sub conditione latum, ipsa impleta per se auferatur. Prima sententia.

Gloss.

Abb.

Syluest.

Vera sententia.

bet.

Abbas.
Innocen.
Ca Presby
ter, 2. q. 5.

ber; quod etiam de suspensione diximus cum Ab-
bate, & Innocentio in capit. *Cum bona*, de Aetate, &
qualitat. Idem ergo nunc opinamur de censura in-
terdicti; soletque ad hoc citari cap. *Presbyter*, 22. que-
stione 5. qui textus de suspensione loquitur, & in v-
tramque partem ab authoribus adducitur, parum-
que probat, quia non agit de censura ob contuma-
ciam, sed de prohibitione à Superiori facta ob infa-
miam.

Cap. Cum
desideres, de
Sen excom.
Cap. A no-
bis, 2. cod.
Cap. Quod
in dubiis,
eodem.

Joan. Andr.
Panorm.

Præterea probari potest à paritate rationis in ex-
communicatione: hæc enim maxime fertur ob con-
tumaciam, donec ab illa recedatur, siue hæc con-
ditio expresse declaratur, siue nō; parum enim hoc
refert, cum in intrinseca ratione talis censuræ inclu-
datur: & nihilominus impleta illa conditione, re-
quiritur absolutio excommunicationis, vt constat
ex cap. *Cum desideres*, & in cap. *A nobis*, 2. & in capit.
Quod in dubiis, de Sententia excommun. ergo idem
dicendum est de censura interdicti. Probatur con-
sequenter, tum quia videtur esse eadem ratio, & in
his, in quibus non eundem manifestum discrimen,
solent hæc censuræ in iure æquiparari, cap. *Is cui*, cum
similiter de Sententia excommunicat. in 6. tum et-
iam quia in dictis iuribus hoc non dicitur de exco-
municatione propter aliquam specialem rationem
eius: sed potius in dict. cap. *Cum desideres*, insinuat
hæc ratio, quia licet ei, quem laici, satisfecisse taliter vi-
deatur, Ecclesia tamen, quam offendit, ex hoc non satisfe-
cisse dignoscitur: quæ ratio cum proportionem applica-
ri potest ad censuram interdicti. Propter quod lo-
nes Andreas, quem Panormitanus refert in dicto
cap. *Cum bona*, num. 5. dixit, necessariam esse satis-
factionem iudicalem, id est (vt ego intelligo) à lu-
dice receptam, & approbatam iudicialiter; quæ ap-
probatio continet relaxationem interdicti, saltem
tacitam, & implicitam: nam ad hoc fieri debet, vt
Iudex, talem satisfactionem recipiendo, vinculum
tollat, alioqui non esset per se necessaria, vt tollere-
tur censura: sed ad summum, vt in aliorum notiti-
a deueniret. Atque eodem modo interpretor, quod
dixit Glossa in Clement. 1. de Decimis, quam multi
Canonistæ sequuntur, quando censura huiusmodi
fertur sub illa conditione, donec satisfecerit, vel alia si-
mili, necessariam esse declarationem Iudicis. Nam
si intelligant, Iudicem non auferre censuram, sed
denunciare ablatam, quia impleta fuit conditio, no-
bis non probatur: alioqui idem dici posset de ex-
communicatione: oportet ergo, vt Ecclesia, vel
minister eius ita declarat satisfactionem esse imple-
tam, vt eam acceptet, & absolutionem conferat: &
hoc est, quod significatur in dicto capitulo, *Cum de-
sideres*, & in dicto capitulo, *A nobis*, generaliter dicitur:
Vinculum, quo peccator ligatus est apud Deum, in
culpe remissione dissolvitur: vinculum autem, quo ligatus
est apud Ecclesiam, cum sententia remittitur, relaxatur:
quæ ratio etiam in vinculo interdicti locum ha-
bet.

7
Cap. Cum
ab Ecclesia
rum, de offi.
ordin.

Et confirmari potest ex cap. *Cum ab Ecclesiarum*,
de offic. ordin. vbi prius in generali sic dicitur: *Cum
ab Ecclesiarum Prelatis Ecclesiastica sententia in malefa-
ciores aliquos promulgatur, rata debet, & firma consistere,
& vsque ad condignam satisfactionem inuolabiliter ob-
seruari.* Quæ verba, vt ex eorum tenore constat, in-
differentia sunt, & communia sententiæ excommu-
nicationis, & interdicti. Vnde ex illis statim ex-
presse inferitur, sententiam interdicti, & excommu-
nicationis à quodam plebano rationabiliter latam,
inuolabiliter fuisse obseruatam. Ac tandem cōclu-
ditur: Et eam sine congrua satisfactione, & absque iusta
plebani conscientia non relaxes: ergo in hac æquiparat
sententiam excommunicationis, & interdicti: & sen-
sit non sufficere satisfactionem sine relaxatione e-
ius, qui sententiam tulit, vel ex eius consensu. Nec
refert dicere, forte illam sententiam interdicti non
fuisse latam sub eoditione donec satisfecerit, sed sim-

Occurritur
causationi.

apliciter, tum quia hoc volūtariè dicitur, & sine fun-
damento: tum etiam quia parum refert, quod illa
conditio fuerit expressa, necne: nam satis constat,
sententiam illam fuisse latam, vt recederetur à con-
tumacia, & satisfactio fieret: in quo intrinsece dicta
conditio imbibitur. Idemque probat textus in cap. *Quamquam*, de Censibus, in 6. vbi censuræ, & inter-
dicta feruntur contra exigentes iniusta tributa ab
Ecclesiasticis personis, & in fine subditur: *nei ab ex-
communicatione huiusmodi absolutionem, vel interdicti
relaxationem obtineant, donec exacta plenarie restitue-
rint, & de transgressione satisfecerint competenter:* vbi
sermo est de interdicto lato pro contumacia, sicut
est excommunicatio, & quoad hoc æquiparantur,
vt post impletam restitutionem conditionem, & exhi-
bitam, vel oblatam competentem satisfactionem,
absolutio, vel relaxatio postulat: optime ergo in
his iuribus fundatur ratio sumpta ex æquiparatione
harum censurarum.

Ac præterea ex verbis eorundem iurium dupli-
cem confirmationem eiusdem sententiæ sumo. Pri-
ma est à posteriori, seu ab inconuenienti: quia si in
interdicto lato, vt recedatur à contumacia, non est
necessaria relaxatio, certe moraliter loquendo, nū-
quam est necessaria. Consequens autem est contra
morem loquendi horum, & aliorum iurium, imo &
contra communem vsum Ecclesiæ. Sequela patet,
quia interdictum latum non pro contumacia tolli-
da, sed tantum in pœnam, moraliter nunquam fer-
tur simpliciter, sed pro tempore determinato: &
tunc non requirit absolutionem, sed lapsum tem-
poris, vt diximus, & ante completum tempus raro
conceditur eius absolutio, magisque per modum
dispensationis, seu extraordinariæ gratiæ, quam or-
dinariæ, & vitæ relaxatio: solum ergo superest
interdictum pro contumacia, seu, quod idem est, ad
extorquendam satisfactionem, vel restitutionem,
aut aliquid huiusmodi: ergo si in hoc etiam non re-
quiritur relaxatio, nunquam est moraliter neces-
saria. Altera confirmatio est ex congruentia, quæ ibi
insinuat, ob quam Ecclesia merito sibi referuat
hanc relaxationem, sine qua non vult censerī abla-
tum vinculum, quod ipsa posuit: quia expedit, vt
prius ipsa Ecclesia cōuenientem satisfactionem im-
ponat, & si opus fuerit, pœnam augeat iuxta graui-
tatem, & durationem contumaciæ: sicut de exco-
municatione diximus. Et in hoc est magnum dis-
crimen inter hanc censuram latam ob contumaci-
am, vel in pœnam ad definitum tempus: nam quando
fertur hoc posteriori modo, iam culpa tota cōmissa
est, & castigatio condigna est ab Ecclesia imposita, &
ideo non amplius ligat, quam vsque ad pœnæ com-
plementum: quando autem fertur priori modo,
culpa est quasi in continua successione, & argumen-
to: & quo diuturnior est contumacia, eo digna est
maiori satisfactione, & supplicio. Et ideo absolute
ligat vsque ad absolutionem ab Ecclesia. Ad hanc e-
nim referenda est omnis conditio, sub qua fertur
hæc censura, siue implicite, siue explicite ponatur:
non enim adhibetur, vt ipso facto tollatur impleta
conditio: sed, vt per Ecclesiasticum Iudicem tol-
lenda sit. Atque ita semel responsum est ad funda-
mentum contrariæ sententiæ.

An per mutationem loci relaxetur eius inter-
dictum.

Difficultas vero superest, an hæc regula patiat
aliquam exceptionem. Et solet in tribus casu-
bus tractari: primus est de interdicto locali, an per
loci mutationem cesset aliquando. Nam ex princi-
piis supra positis de censuris in communem videtur
affirmandum, quia destructo subiecto tollitur cen-
sura tanquam accedens illi in hærens. In contrarium
vero

vero est, quia in hoc interdicto non videtur habere locum talis, ac tanta mutatio, aut destructio loci ipsius.

In hoc distinguendum in primis est de generali interdicto locali, & particulari. Nam generale per se primo fertur in totam aliquam ciuitatem, vel prouinciam: consequenter vero in partialia loca eius: ab illa ergo re, in quam per se primo fertur hoc interdictum, non potest, moraliter loquendo, auferri per destructionem eius: quia vel non contingit, totum illud locum destrui, praesertim si amplissimus sit: vel, licet destruat ciuitas, vel illa, semper manet solum illud, in quo sunt ruinae ciuitatis quod manere potest interdictum, vt a simili constabit ex interdicto particulari. Posset tamen dubitari, an moralis alienatio, aut venditio sufficiat, vt ipso facto locus non maneat interdictus, vt, ver. gra. si terra sit interdicta propter peccatum domini, & interim dominus terram illam omnino alienet: videtur enim tunc ipso facto tolli interdictum, quia iam non manet illa terra sub eo respectu, sub quo interdicta fuit. Sicur e contrario, si talis dominus de nouo aliquam terram acquirat, illa statim fieret interdicta ex vi prioris sententiae, per quam tota terra talis domini interdicta fuit.

Nihilominus tamen communis sententia est, in eo casu non auferri interdictum propter alienationem. Quam tenuit Syluester, *Interdictum*, 2. num. 3. cum Calderino tractatu de Interdicto, membr. 2. & Geminiano cum aliis, in cap. *Si sententia*, de Sentent. excommu. in sexto. Quorum ratio est quia hoc interdictum est veluti onus quoddam loci interdicti: cum autem res alienatur, transit cum suo onere argum. cap. *Ex literis*, de Pignori. & cap. *Pastoralis*, de Decimis. Addi etiam potest, hunc modum eludendi interdictum posse cedere in praedictum, & vilipedium Ecclesiasticae potestatis: & ideo nec talis modus tollendi interdictum est in usu, nec permittendus est. Quamquam ergo terra illa non fuerit interdicta, nisi quia erat talis domini: non tamen interdictum semel latum dependet ab illa conditione quae si in heri, & conseruari, sed illi respectus, scilicet fuisse talis domini tempore, quo latum est interdictum, sufficit, vt semper duret: donec per relaxationem Ecclesiae auferatur. Atque eadem ratio e contrario dicendum est, locum de nouo emptum, vel aliter acquisitum a tali domino, non eo ipso manere interdictum, si non fiat pars loci prius interdicti, sed solum eiusdem domini: quia a principio talis locus non fuit comprehensus in sententia interdicti. Quod tamen intelligendum est, vt notauit Syluester, nisi per sententiam interdicta sit omnis terra talis personae possessa, vel possidenda: nam tunc se haberet sicut interdictum deambulatorium, de quo statim dicendum.

De partibus vero loci generaliter interdicti dubitari potest, quando aliqua pars ita separatur a toto loco interdicto, vt omnino iam non sit, nec censetur pars eius: tunc enim videri potest, locum illum non manere interdictum, quia non est in eo illud per se primo latum interdictum: sed solum quatenus est pars totius loci per se primo interdicti: ergo hoc ipso, quod definit esse pars, definit etiam esse interdicta, sicut in simili statim dicemus de interdicto locali speciali. Sed nihilominus rationes factae de loco totali videntur aequae procedere de partiali: & ideo fortasse auctores, citati nihil quoad hoc inter ea distinguunt. Accedit praeterea, quod nulla separatio intelligi potest, quae sufficiat ad hunc effectum tollendum: aut enim illa est separatio aut physica aut moralis. Prior non habet hic locum, quia pars loci interdicti non est physice, seu localiter separabilis a toto loco interdicto: quia non est aliqua res mobilis, sed locus immobilis, vt physico more loquamur. Nam licet destruantur

Aedificia, quae ibi sunt, manet solum, & quamuis per possibile, vel impossibile hoc materiale solum, seu haec indiuidua terra alio transferretur, semper manebit idem locus immobilis aequae propinquus generali loco interdicto: ergo propter separationem physicam, seu localem nunquam potest talis pars liberari interdicto. Separationem autem moralem appello illam, quae fit per alienationem, vt dicitur ciuitas separare a regno Castellae, v. g. si alienetur, & vendatur Regi Galliae: huiusmodi autem separatio non sufficit, quia ostensum est in toto non sufficere, ergo nec in parte satis erit. Est enim eadem ratio scilicet, durationem iurisdictionis, seu domini non esse necessariam, vt interdictum perseueret: sed in presenti sufficit, vt talis loci pars sit toti aliquo modo realiter, & localiter coniuncta: nam si sint loca omnino seiuncta, & separata, reuera interdictum illorum multiplex est, quamuis per modum vnius feratur, quando talia sunt sub domino vnius personae: quod essentiale non est, vt interdictum semel latum perseueret, vt diximus.

Eadem proportionem rationandū est de interdicto locali speciali. Nam in primis probabiliter censeo, per destructionem loci, v. g. templi interdicti non omnino extingui interdictum, quia remanet aliquid, in quo possent vel sepeliri corpora defunctorum, vel etiam erecto altari sacra celebrari, seclis aliis incommodis: quoad haec ergo non manet ille locus immunis ab interdicto. Quia interdictum hoc etiam non pendet ex aedificio, seu recto, aut parietibus, cum etiam loca qualibet, vt viae & plateae interdicti possint: quamuis ergo interdicatur specialis locus, in quo est aedificium, non tamen solum aedificium, sed etiam pavementum ipsum interdicatur: & ideo in eo saltem perseuerat interdictum, sicut in simili dicemus statim de interdicto personali. Quin potius addo, si illa duo inter se comparentur, solum, & aedificium, potius aedificium propter solum, quā e conuerso interdictum: nam si fingamus totum illud aedificium destrui, & alio transferri, ita vt ex eisdem lapidibus, & lignis in eadem forma compositis, in alio situ distante aedificaretur simile templum, illud iam non esset interdictum, quia ratione soli non est illud templum, quod interdicto specialiter subiectum fuit: & hoc videtur esse, quod principaliter interdicatur, quia illud est quasi fundamentum, & basis talis loci: vel potius quia illud est id, quod est immobile in loco, sub quo respectu fertur praecipue interdictum locale, vt paulo antea dicebamus. Atque ob hanc causam, quamuis destructa Ecclesia, & iterum aedificata in eodem omnino situ, materiali, & vulgari modo diuersum templum censetur: tamen & sub quadam physica ratione censetur idem locus, & sub morali respectu quasi idem templum existimatur: ideoque eisdem priuilegiis gaudet, vt est communis Iuris peritorum sententia. De qua videri potest Felinus in capitulo, *Cum dilectus*, de Rescriptis, numero 97. & Felon in leg. *Inter stipulantiem*, §. *Sacram*, numero trigesimo, ff. de Verbor. obligat. si ergo in praesenti, si templum in eodem solo reedificetur durante interdicto manebit interdictum ratione soli, quia semper est moraliter idem locus, qui interdictus fuit. Et eadem proportionem loquendum est de loco partiali talis Ecclesiae specialiter interdictae: nulla enim videtur possibilis destructio, aut separatio, per quam illa pars interdicto liberetur: quia necesse est, vt semper maneat solum aequae coniunctum illi Ecclesiae: nam cimiterium etiam interdicatur interdicta Ecclesia, & a fortiori manebit interdicta illa pars templi, etiam si sola area maneat. Imo etiam si quis fingat illam partem moraliter separari, ita vt iam non sit pars templi, nec cimiterium eius: nihilominus censeo, semper locum illum manere interdictum, donec relaxatio fiat propter rationem

Locus de nouo acquisitus a domino, non est interdictus, nisi maneat interdictus.

Pars quodlibet de separata a loco generaliter interdicto ad hoc manet interdicta.

Si totum aedificium in alio loco cum materia non maneat interdictum.

Si totum aedificium in alio loco cum materia non maneat interdictum.

Felin. lason. Si templum in loco interdicto reedificetur, manet interdictum.

factam de interdicto generali, quæ hic applicari potest, nec minui unquam ipso facto propter aliquam loci mutationem absque relaxatione.

¹⁴ *A. præcedenti doctrina ex-
cipitur inter-
dictum de
bulatorio.*
Solum videtur necessario faciendæ exceptio in interdicto deambulatorio: per illud enim interdictum locus, in quo talis persona detinetur, seu existit; ergo hoc ipso, quod persona ab illo loco transfertur, tollitur interdictum illius loci, absque alia relaxatione, sicut è conuerso alius locus, in quem persona transit, incipit esse interdictus absque noua sententia. Quia prior ad hunc effectum extenditur, & quasi transfert interdictum ab vno loco in alium: nam intentio ferentis, iuxta communem usum, & sensum huius interdicti, non est vt tale interdictum ita permaneat: sed solum in eo, in quo est talis persona. Atque ita hanc conditionem requirit vt necessariam, non solum vt interdictum in loco oriatur, sed etiam vt perseueret: ac propterea hoc est speciale in tali casu. Et congruentia reddi potest: quia tale interdictum non fertur in odium ipsius loci, vt sic dicam, sed in odium talis detentionis, seu alterius facti talis personæ in quolibet loco. Et ideo nullus illorum locorum interdictum simpliciter, solum pro eo tempore, in quo talis persona in eo detinetur, vel aliquid simile in eo fit. Secus vero est, quando propter contumaciam personæ locus interdictum independenter à præsentia eius, vel alia actione in tali loco: tunc enim donec relaxetur interdictum, vel persona ipsa absoluitur non tollitur interdictum.

*An interdictum generale personale cesset, de-
structa communitate.*

¹⁵ *Dissoluta
communitas
interdictum
tollitur in-
terdictum
personale
generale.*
Secundus casus est de interdicto generali personali, quod hanc habet specialem rationem, vt feratur in totum illud corpus, vt est vnum moraliter, seu politice, videlicet vnum Collegium, vel vnus populus, &c. de quo tempore optime contingere potest, vt omnino dissoluatur, & consequenter destruitur sub tali ratione: tunc ergo verum censetur, tale interdictum cessare, seu carere effectu ob destructionem subiecti, in quo per se primo latum erat. Et tunc est optima illa ratio, quia erat veluti affectio eius, quæ destruitur destructa re, quam afficit iuxta illud: *Destructis nobis, destruantur ea, quæ sunt in nobis.* Vnde cum dicimus, perseuerare interdictum donec auferatur, semper intelligimus, perseuerante re capax interdicti, vel alicuius effectus eius. Non quis est, quod maneant illi homines, ex quibus Collegium v.g. componebatur, si iam reuera collegiales non sunt, nec Collegium consuevit: quia illi non erant per se interdicti, neque vt Petrus vel Paulus, sed vt partes talis corporis politici, & quasi consequenter ad interdictionem eius: sub illa autem ratione non manent.

¹⁶ *Persona quæ
desinit esse
membrum
communitatis
interdictum
non ligatur
interdicto.*
Atque hinc vterius fit, posse hoc interdictum cessare ipso facto in qualibet persona illius communitatis per separationem ab illa, etiam si interdictum maneat in tota communitate; vt v.g. si collegium sit interdictum, & aliquis omnino dimittat societatem & habitum illius Collegij, iam non participat interdictum illud. Idemque est, si interdicto populo aliquis inde mutet domicilium, vel quâcumque via de illa communitate esse desinat: Ratio est, quia illa persona non per se interdicta, sed quasi per participationem ex toto, cui erat vnita: ergo ablata illa vnione, iam non participat illam conditionem totius. Item iam non gaudet privilegiis illius communitatis: ergo nec debet onera participare, aut secum ferre. Item iam non comprehenditur sub verbis sententiarum, vel legis, quæ per se primo solum interdicunt communitatem, personas vero non solum communitatem vt partes eius: ergo ablata ratione partis,

¹⁷ *Quid sit
interdictum
de ambulatorio
interdictum
de ambulatorio
interdictum
de ambulatorio*
aufertur tota ratio, & fundamentum huius censure. Tandem qui post interdictum latum denuo coniungitur tali communitati, statim participat interdictum eius, vt superioribus ostensum est: ergo & conuerso, qui ab ea separatur, hoc ipso desinit interdictum participare. Est enim huiusmodi interdictum, quasi lex quædam illi communitati imposita: ideo non obligat nisi membra eius: igitur eo ipso, quod desinit esse membrum talis communitatis, desinit etiam huiusmodi interdicto ligari. Atque hæc est communis sententia Canonistarum in cap. *Sententia*, de Sentent. excommuni. & Summistarum, verbo *Interdictum*, præsertim Syluester, *Interdictum*, secund. num. 10. 11. & 12. vbi refert Calderinum, qui hoc late tractat in tractatu de interdicto, membr. 2. & idem tenet Couarruias lib. 2. Variar. cap. 8. num. 10.

Neque contra hoc vrget argumentum, quod sumi posset ex dictis de interdicto locali: est enim diuersa ratio, quia locus etiam generalis non interdicitur per modum vnus corporis politici, quod proprio nomine collectiuo significari solet: sed tanquam totum quoddam integrale, cuius partes non sunt ab ipso separabiles, vt fuisse declarauimus: per interdictum autem personale generale primario interdicitur corpus quoddam politicum, cuius membra possunt ab illo moraliter separari. Similiter etiam hoc non repugnat generali regulæ, quod interdictum non cessat donec relaxetur: tum quia hoc semper verum est respectu illius rei, quæ per se, ac primario interdicitur: tum etiam quia illud etiam procedit durante re, quæ interdicitur, & sub ea ratione, qua interdicitur: hic vero eo modo, quo per hanc censuram ligantur singulæ personæ; non permanet id, quod interdicitur secundario, & concomitanter, quando talis persona à communitate separatur: quia non interdicebatur vt talis persona, sed vt pars talis communitatis.

¹⁸ *Quæ sit
ratio
interdicti
de ambulatorio
interdictum
de ambulatorio
interdictum
de ambulatorio*
Sed quid, si is, qui mutat domicilium, seu à communitate separatur, causam dedit interdicti? Videatur enim sequi ex dictis, etiam illum liberari ab hoc interdicto per talem separationem: quia etiam ille non interdicatur nisi vt membrum vniuersitatis. Nihilominus omnes dicti auctores hanc excipiunt dicentes, secum ferre interdictum, quantumuis à communitate recedat. Et ratio optima est, quare respectu illius tale interdictum non est generale, sed habet vim specialem, quod non per participationem à communitate, sed per se afficit talem personam: imo quodammodo tale interdictum redundat in communitatem ex tali persona: nam illius causa interdicatur. Denique talis persona interdicta est propter contumaciam suam; & ideo non expedit, vt perseuerante contumacia, possit interdicto liberari à tali communitate recedendo: secus vero est de his, qui cum innocentibus sint, hoc interdicto afficiuntur, solum qui partes sunt communitatis. Excipit tamē Syluester supra num. 12. eum, qui separatur à populo interdicto per ingressum, vel professionem religionis: putat enim, illum liberari interdicto, etiam si fuerit in culpa; quia religio (ait) est maxima poenæ & mors ciuili. Sed nisi ex privilegiis religionis id habeatur ex iure communi, aut ex dicta ratione satisfatis probatur quis omni Ecclesiastica censura ipso facto, si in eum specialiter lata sit: hoc autem interdictum habet vim specialem censuræ respectu eius, qui in culpa fuit.

¹⁹ *Si populus
interdictus
ex parte
interdicti
de ambulatorio
interdictum
de ambulatorio
interdictum
de ambulatorio*
Tandem posset è contrario dubitari, an, si populus est interdictus propter peccatum domini, & desinat esse illius domini, hoc ipso cesset interdictum in tali populo: quia non videbatur interdicti nisi vt corpus talis capitis, vt sic dicam: ergo ablato hoc respectu cessat interdictum: sicut de singulis personis dicebamus ablata ratione partis, sub qua interdicebatur, cessare in eis interdictum. Dicendum vero est, in

est, in eo casu non tolli interdictum illius populi ipso facto. Ratio est, quia per se primo interdictum est talis populus, & ille idem manet etiam sub ratione talis corporis publici, etiam si non maneat sub eodem domino, vel Gubernatore. Vnde licet subiectio ad talem dominum fuerit necessaria conditio, ut propter eius delictum populus interdictio subiceretur; tamen non fuit quasi formaliter constitutus illud corpus, quod subicitur interdictio: ac propterea interdictum illud semel latum non pendet in conservari ab illa conditione: nec potest aliter, quam per propriam relaxationem auferri, nisi totus populus dissipetur.

An qui ligatus personali interdictio particulari moritur, antequam absolatur, ipso facto liberetur interdictio.

Tertius casus est de interdictio personali particulari, & est difficultas, quando is, qui erat interdictus, ante absolutionem consecutus moritur vere penitens tunc enim aliqui putant, ipso facto liberari interdictio, nec indigere relaxatione. Quod Ca. Is cui, de videtur probari ex cap. Is cui, de Sententia excommunicationis, in sexto, ubi de eo, cui est ingressus Ecclesie interdictus, dicitur: *Talis quoque, si hoc interdictum durante decedat, non debet in Ecclesia, vel cimiterio Ecclesiastico, nisi penituerit, sepeliri*: ergo & conuerso, si penituerit, sepeliri poterit absque alia relaxatione: ergo omnino sublatum fuit interdictum: nam quoad alios effectus per destructionem subiecti destructum fuit, quia corpus defuncti non est capax aliorum diuinorum officiorum, vel sacramentorum, quibus priuatur interdictum. Anima vero non priuatur ratione interdicti suffragiis, vel aliis Ecclesiasticis bonis, quorum particeps esse potest: & ideo interdictum ad illam semel a corpore separatam nullo modo extenditur. Atque ita sentit Couarruias in cap. Alma, parte secund. §. primo, numero tertio. Sed contra: nam sequitur, illum aegrotum, eo ipso, quod ille dum viveret, penitentiam egit, liberatum fuisse illo interdictio, etiam quoad alios effectus talis interdicti: poterat ergo ille penitens, etiam dum viveret, ingredi Ecclesiam, & in ea communicare, vel alia diuina participare: quia nulla videtur esse ratio, ob quam ille, per penitentiam liberetur ab interdictio quoad effectum, quem habet in corpore defuncti post mortem eius, & non quoad effectus, quos habet in viuentem. Hoc autem consequens repugnat his, quae diximus, & rationi; quia censura non tollitur per penitentiam, etiam si propter contumaciam lata sit, sed tollitur per Ecclesie absolutionem.

Et ideo Ioannes Andreas, Ancharranus, Geminianus, & Philippus Francus existimant, in eo casu necessarium esse, vt post mortem penitents interdictum relaxetur quoad viuentes: illi enim sunt, qui proprie obligantur, vt non tradant sepultura corpus defuncti, qui ligatus censura absque absolutione decessit: eorum autem obligatio non tollitur ipso facto per penitentiam alterius, argument. cap. A nobis, 2. de Sentent. excommunicationis, iam enim ostendimus, quoad hoc excommunicationem, & interdictum equiparari. Sensus ergo illius capit. Is cui, (omissis aliis expositionibus in superioribus tactis) est quando aliquis interdictus signa penitentiae exhibuit, relaxari debere interdictum: vel etiam posse a quolibet Sacerdote, vt sepultura non negetur. Nam quia interdictum solent iura priuare sepultura Ecclesiastica propter peccatum, etiam si ante mortem penitentia praecedat, vt patet ex cap. primo, de Torneamentis, & ex cap. secund. de Raptoribus. Ideo specialiter expressum est in eo textu, vt propter tale delictum, vel interdictum, si peniten-

tia praecedat, sepultura Ecclesiastica non denegetur: id tamen intelligendum est seruato debito ordine, quod nimirum relaxatio interdicti praecedat, propter rationes supra datas, quae tunc etiam locum habent.

Vnde obiter colligo, decisionem illius textus non solum habere locum in interdictio lato ob contumaciam (quod Couarruias sentire videretur) sed etiam in lato in puram poenam, siue simpliciter, siue ad certum tempus latum sit: nam textus absolute loquitur de illo, cui est Ecclesie ingressus interdictus: nec restringit ad casum contumaciae: ergo nec nos restringere debemus. Item prior pars illius textus, quae rigorem continet, quatenus dicit irregularem fieri eum, qui tali interdictio ligatus in Ecclesia celebrat: comprehendit non solum eum, qui ob contumaciam interdictus, sed etiam in poenam, vel ad certum tempus, vt constat ex supra dictis, & ex omnium sententia: ergo etiam posterior pars, quae fauorem continet, cum eadem amplitudine debet intelligi. Si quis ergo propter crimen aliquod per menssem, vel annum ab ingressu Ecclesie interdictus sit, quamuis ante elapsum illud tempus decedat, si vere penitens moriatur, non debet Ecclesiastica sepultura priuari ex vi huius textus. Cum autem constet, tale interdictum non tolli ipso facto propter penitentiam, manifestum est tunc esse tollendum, & hanc facultatem in illo textu concedit: haec ergo videtur esse legitima interpretatio illius textus pro quocumque interdictio.

SECTIO II.

Quis possit interdictum relaxare.

RELIQUA, quae de relaxatione interdicti desiderari valent, breuissime possunt expediri. Nam de effectibus eius nihil dicere necesse est, nec de causa finali: quae in idem coincidunt: quia constat, proprium effectum huius absolutionis esse tollere hanc censuram, & restituere homini omnia illa bona, seu moralem aptitudinem ad illa quae interdictum tollebat, vel impediabat: & propter hanc praecipue causam dari, quamuis requiratur causam moriariam, vel penitentiam, & satisfactionem eius, qui causam dederat interdictio: vel aliam iustam rationem ad maius commune bonum, vel eius, qui interdictus fuerat, pertinentem. De causa etiam materiali nihil dicere oportet; nam haec eadem est, quae ipsius censura: quia priuatio, & habitus circa idem versantur. Solum ergo pauca dicenda supersunt de causa efficiente, & de modo, seu forma ferendi hanc absolutionem.

Circa priorem causam recolenda sunt dicta de censuris communi, & ad hanc particularem applicanda: nam, si interdictum ab homine latum sit per particularem sententiam, solus ille, qui eam tulit, vel eius superior, vel alius ex commissione eius potest illam auferre, quod late ibi declarauimus, neque hic occurrit aliquid speciale dignum animaduersione. Atque ita sentit Syluester *Interdictum*, 3. nu. 16. & alij Summistae eodem verbo, & Soto in 4. dist. 22. quaest. 3. artic. 4. concl. 3. & iuris interpretes communiter in cap. Si sententia, & Si ciuitas, de Sententia, ex cap. in sexto. Si autem interdictum sit a iure latum, distinguendum est de illo, quod fertur in poenam tantum delicti commissi, vel ob contumaciam. Illud prius regulariter fertur ad certum tempus; quo elapso per se finitur. Si autem ante elapsum tempus tollendum sit, existimo non posse tolli, nisi a legislatore vel eius superiore, vel ab eo, qui potestatem habet dispensandi in tali lege. Quod supra in simili diximus de suspensione cum Nauarro, & aliis, quos